Onderzoeks- en adviesrapport
Thema Veiligheid

Onderzoek naar het algemeen gevoel van veiligheid onder jongeren tussen de 12 en 27 jaar oud, woonachtig in de Westelijke Mijnstreek en gemeente Beekdaelen.

Jongerenadviesraad Veer Zeen JÒNGK

Gefocust op de centrale vraag:
''Hoe veilig voel jij je in je eigen Gemeente?''

Veer Zeen JÒNGK
De jongerenadviesraad van de Westelijke Mijnstreek. Wij adviseren de Colleges van Burgemeester en Wethouders gevraagd en ongevraagd over (ambulante) jeugdhulp en zaken die jongeren in de Westelijke Mijnstreek direct en indirect aangaan.

Ondertekend door leden JONGK:
Amani Boukhrissi, Amber van Ham, Anke Wauben, Bobby Kronieger, Danique Sliepen, Eva Janssen, Femke van Kan, Gianfranco Kamps, Maaike Limborgh, Nomi Smeets, Sam Wenmakers.

In samenwerking met de Breakfast Club (BFC):
Timo Damoiseaux

Inhoudsopgave

Voorwoord 5

Inleiding 6

1. Introductie 6

2. Het project 6

3. Leeswijzer 6

4. Probleemstelling, doelstelling en (beoogde) eindresultaat 6

Hoofdstuk 1: Het onderzoek 7

1.1 Inleiding 7

1.2 De methode 7

1.3 Wijze van uitvoering 8

1.4 Normalisering 8

Hoofdstuk 2: Resultaten uit het onderzoek 9

2.1 Inleiding 9

2.2 Het woord veiligheid 9

2.3 Gevoel van veiligheid 9

2.4 Wat zorgt ervoor dat jij je veilig of juist onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer? 10

2.4.1 Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer? 10

2.4.2 Wat zorgt ervoor dat jij je onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer? 11

2.5 De rol van de politie 11

2.6 (Ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd 12

2.7 Aangifte 13

2.8 Veiligheidsbeleid 13

2.8.1. Veilige woon- en leefomgeving 14

2.8.2. Bedrijvigheid en veiligheid (uitgaan en evenementen) 15

2.8.3. Jeugd en veiligheid 15

2.8.4. Concluderend 16

Hoofdstuk 3: Panelgesprekken 17

3.1. De betekenis van veiligheid 17

3.2. Recente nieuwsberichten 17

3.3 Factoren die maken dat jongeren zich veilig voelen 18

3.4. Factoren die maken dat jongeren zich onveilig voelen 18

3.5. Rol van de politie 19

3.6. Oplossingen 19

Hoofdstuk 4: Conclusies en advies 20

4.1 Veiligheid: een definitie 20

4.2 (Ernstig) bedreigd of geïntimideerd 20

4.3 Gevoel van veiligheid 20

4.4 Wat zorgt voor een veilig of onveilig gevoel? *23*
4.5 Politie en het doen van aangifte *23*
4.6 Algemene conclusie en adviezen *24*

Bijlagen **26**
Bijlage 1 Vragenlijst *26*
Bijlage 2 Krantenartikelen *27*

Voorwoord

Met enige en gepaste trots presenteren wij aan u het volgende adviesrapport van jongerenadviesraad Veer Zeen JÒNGK. Het onderwerp van dit adviesrapport is het algemeen gevoel van veiligheid onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 27 jaar in de Westelijke Mijnstreek en de gemeente Beekdaelen. Aanleiding tot de opstart van dit onderzoek is een aantal incidenten in mei 2021, die ons vanuit onze contacten met onze achterban ter ore zijn gekomen. Deze incidenten raakten ons dusdanig, dat dit ons heeft doen besluiten een uitgebreider onderzoek op te starten rond het thema veiligheid. Gezien de meer recente gebeurtenissen rondom het onderwerp veiligheid in onder andere de gemeente Sittard-Geleen kwam het onderwerp opeens nog dichterbij. Wij zijn dan ook als groep extra gemotiveerd om dit rapport aan u voor te leggen. Uiteindelijk hebben 640 jongeren uit de gemeenten Beek, Beekdaelen, Stein en Sittard-Geleen input geleverd ten behoeve van ons onderzoek. Nog eens 50 jongeren extra namen vervolgens deel in enkele panelgesprekken. Zij hebben vanuit het perspectief van de doelgroep meegedacht over oplossingen.

Voor de zomervakantie in 2021 zijn wij gestart met een sociale mediacampagne waarin wij een 10-tal vragen (zie bijlagen) voor hebben gelegd aan ons netwerk. Zowel de verspreiding van de vragen middels bovengenoemde campagne, als de online vragenlijst die gestuurd is naar verschillende scholen, hebben tot dit resultaat geleid.

Een speciaal woord van dank voor het Graaf Huyn College, Trevianum College, DaCapo College en het Vista College voor hun bijdrage. Het Groenewald College heeft aangegeven dit keer helaas niet te kunnen participeren vanwege de perikelen rond de aanpak van COVID-19. Hiervoor alle begrip. Via deze weg willen wij ook graag alle jongeren bedanken die ons input hebben gegeven, via welke weg dan ook. Zonder hen waren we niet tot dit resultaat gekomen.

Als laatste willen we vanaf deze plek de gemeenten Beek, Beekdaelen, Stein en Sittard-Geleen bedanken voor de faciliteiten en het vertrouwen dat zij in ons hebben en ons geven.

Het doel van dit onderzoek en advies is vooral om het algemeen gevoel van veiligheid onder jongeren in kaart te brengen, te analyseren en vervolgens te verbeteren/verhogen. Het perspectief van jongeren zelf is leidend in dit rapport.

Namens Veer zeen JÒNGK,

Sam Wenmakers
Nomi Smeets
Maaike Limborgh
Gianfranco Kamps
Femke van Kan
Eva Janssen
Danique Sliepen
Bobby Kronieger
Anke Wauben
Amber van Ham
Amani Boukhrissi, en;

Timo Damoiseaux namens de Breakfast Club.

Ondersteuning en advies: Ivo Heuts, Averox Consulting.

Inleiding

1. Introductie

Voor u ligt het volgende rapport van jongerenadviesraad Veer Zeen JÒNGK dat tot stand is gekomen in de periode tussen mei 2021 en juni 2022, met als thema veiligheid. Dit thema is gekozen door de leden zelf. Enerzijds omdat de leden het zelf een belangrijk onderwerp vinden, anderzijds omdat een aantal incidenten richting onze leden werd gemeld. Onderzoek was nodig om een compleet beeld te schetsen van het algemeen gevoel van veiligheid onder jongeren. Althans dat was onze conclusie.

Sinds de oprichting van onze raad hebben wij verschillende projecten aangepakt en teruggekoppeld aan de colleges van burgemeester en wethouders in de verschillende gemeenten. Ons gezamenlijke doel is om jongeren in onze gemeenten een stem te geven via en door ons, om samen een betere toekomst te kunnen creëren. Met als motto: voor, door en met jongeren (tussen de 12 en 27 jaar).

2. Het project

Zoals eerder vermeld hebben 640 jongeren input geleverd over het thema veiligheid. Nog eens 50 jongeren hebben meegedacht over oplossingen. In het onderzoek zijn vragen gesteld over de definitie van veiligheid volgens de jongeren, tot aan het gevoel te hebben gehad weleens (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd te zijn geweest?

Het onderzoek heeft mede door corona en de gemeenteraadsverkiezingen een langer beloop gekend dan JÒNGK in eerste instantie voor ogen had, namelijk 1 jaar. Uiteindelijk heeft dit het onderzoek wel goed gedaan, aangezien er nog ruimte is geweest voor een laatste actieve flyercampagne, alsook het organiseren van een panelgesprek op het Vista College. Dit panelgesprek stond in het teken van het samen zoeken naar mogelijke oplossingen, voor de problemen waar jongeren tegenaan lopen. Ongeveer 50 studenten hebben interactief meegedaan in de lessen om samen naar creatieve oplossingen te zoeken.

3. Leeswijzer

De rest van het adviesrapport is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Probleemstelling, doelstelling en (beoogde) eindresultaat
2. Hoofdstuk 1: Het onderzoek
3. Hoofdstuk 2: Resultaten uit het onderzoek
4. Hoofdstuk 3: Panelgesprekken
5. Hoofdstuk 4: Conclusies en adviezen

4. Probleemstelling, doelstelling en (beoogde) eindresultaat

Het onderzoek is gericht op de vraag: ‘’Hoe veilig voelen jongeren zich in hun eigen gemeente?’’

De doelstelling was om zoveel mogelijk jongeren te ‘verleiden’ tot het geven van input over dit onderwerp; om zo een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de situatie in de verschillende gemeenten vanuit het perspectief van jongeren. Het beoogde eindresultaat is het neerzetten van een gedegen advies i.c.m. oplossingen die zijn bedacht met, voor en door jongeren.

Hoofdstuk 1: Het onderzoek

1.1 Inleiding

Hoofdstuk 1 gaat over het onderzoek zelf. De methode komt aan de orde in paragraaf 1.2 en de wijze van uitvoering in paragraaf 1.3. Het geeft onder andere inzicht in de omvang van het onderzoek. Met 640 ingevulde vragenlijsten zijn we niet ontevreden. De resultaten krijgen daarmee echter geen maximale betrouwbaarheid, aangezien het aantal respondenten daarvoor te laag is. Op basis van deze aantallen kunnen we wel een heel aardig beeld verschaffen over hoe jongeren denken over dit thema. Voorzichtige conclusies mogen zeker getrokken worden.

1.2 De methode

In het geval van dit onderzoek is gekozen voor een aselecte steekproef. Jongeren in de leeftijd van 12 tot 27 jaar zijn via sociale media en scholen voor voortgezet onderwijs in de Westelijke Mijnstreek verzocht een vragenlijst in te vullen. Er hebben meer meisjes/vrouwen dan jongens/mannen gereageerd. De respondenten zijn afkomstig uit de gemeenten in de regio Westelijke Mijnstreek, te weten Beek, Beekdaelen, Stein en/of Sittard-Geleen. De meeste respondenten zijn in de leeftijd tussen 12 en 18 jaar.

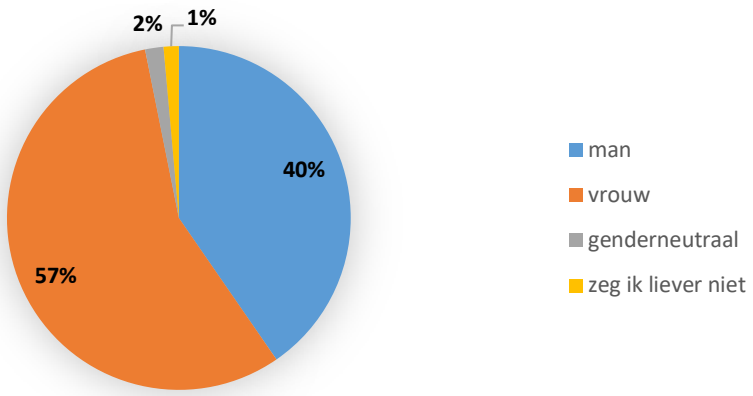

Diagram/grafiek 1: geslacht (n= 536)

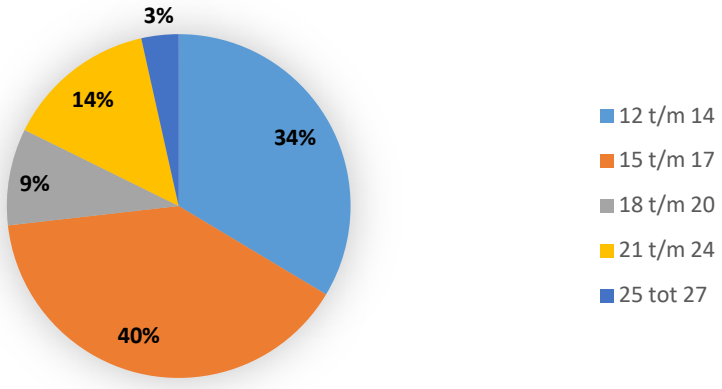

Diagram/grafiek 2: leeftijd (n= 536)

De verdeling van de respondenten over de verschillende gemeenten (zie diagram/grafiek 3) ziet er als volgt uit:

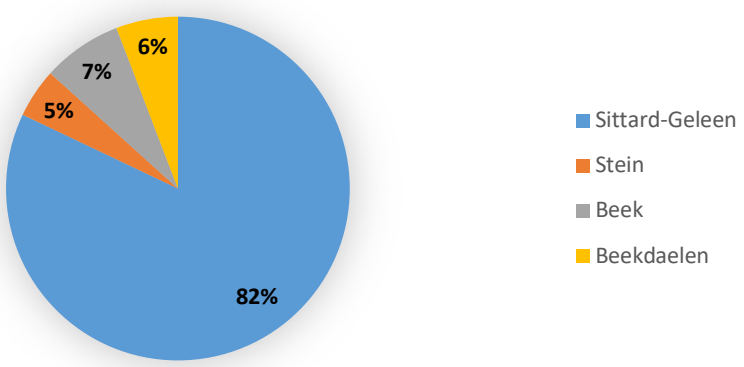

Diagram/grafiek 3: % verdeling respondenten over de gemeenten (n= 536)

De meeste respondenten (82%) zijn woonachtig in de gemeente Sittard-Geleen.

1.3 Wijze van uitvoering

Jongeren zijn bevraagd via sociale media (tijdlijn en verhaal, ook middels sponsering) en via een enquête/vragenlijst (bijlage 1), bestaande uit 13 vragen. Voor zover in te schatten is, zijn de vragenlijsten serieus ingevuld. De vragenlijsten die op het eerste gezicht al niet serieus ingevuld leken (circa 10 stuks), zijn direct verwijderd en daarom ook niet opgenomen in groep van 640 respondenten.

1.4 Normalisering

Wat is normalisering en waarom wordt normaliseren in dit hoofdstuk opgenomen? Op die vragen wordt antwoord gegeven.

Normalisatie of standaardisatie is het proces waarbij iets wat afwijkend is steeds meer als ‘normaal’ wordt beschouwd. De uitspraken van respondenten wekken hier en daar enorme verbazing, maar zijn ook herkenbaar. Ons vermoeden is dat de groep die zich onveilig voelt nog veel groter is. Dit komt doordat er normalisatie heeft opgetreden en er al veel maatregelen worden genomen vooraf, die ondertussen ‘normaal’ geworden zijn. Deze zouden echter per definitie niet ‘normaal’ moeten zijn.

Voorbeelden hiervan zijn:
- Zou het normaal moeten zijn om niet alleen over straat te kunnen lopen?
- Zou het normaal moeten zijn om als jongen aan de overkant te moeten gaan lopen om meisjes geen onveilig gevoel te geven?
- Zou het normaal moeten zijn om sleutels in je handen te hebben, dat als ‘wapen’ kan dienen?
- Zou het normaal moeten zijn dat ouders hun kinderen op een bepaalde leeftijd nog komen ophalen, uit angst dat er anders dingen gebeuren?
- Zou het normaal moeten zijn om je telefoon altijd opgeladen te hebben om de live locatie door te kunnen sturen naar ouders en/of vrienden?

Hoofdstuk 2: Resultaten uit het onderzoek

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk toont de resultaten uit het onderzoek. De titels van de paragrafen laten het onderwerp zien van de resultaten. Paragraaf 2.2 gaat over wat verstaan wordt onder het begrip veiligheid. De paragraaf 2.3 die daarop volgt gaat in op het gevoel over veiligheid, waarin aandacht wordt besteed aan het zich veilig voelen op straat en/of in het openbaar vervoer in diens eigen gemeente, uitgedrukt in een cijfer. In paragraaf 2.4 wordt antwoord gegeven op de vraag welke elementen en factoren ervoor zorgen dat jongeren zich veilig of juist onveilig voelen op straat en/of in het openbaar vervoer. In paragraaf 2.5 wordt ingegaan op de rol en de bejegening van/door de politie inzake dit onderwerp. In de daaropvolgende paragraaf 2.6 komen de aantallen van (ernstige) bedreiging en/of (seksuele) intimidatie naar voren. In paragraaf 2.7, de afsluiting, worden de twee voorafgaande paragrafen ietwat verdiept d.m.v. het in kaart brengen van (mogelijke) aangiftes.

2.2 Het woord veiligheid

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag: ‘’Wat versta jij onder veiligheid?’’

De meest gebruikte definitie van veiligheid is als volgt:

- ‘’Veiligheid is de mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie of de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken.’’
- ‘’Veiligheid is een relatief begrip, aangezien niets onder alle omstandigheden volledig zonder gevaar is.’’

De ondervraagden wijken niet genoeg af van deze definitie om hier meer over te zeggen. Alles wat er in allerlei bewoordingen over gezegd wordt, benadert de eerdergenoemde definities. Bij de meeste mensen bestaat een gevoel van veiligheid uit een afwezig gevoel van zowel fysieke als mentale angst. Factoren die de vorm en mate van angst kunnen beïnvloeden zijn een locatie, gevoel van vrij te kunnen zijn en bewegen en de aanwezigheid van preventieve maatregelen.

2.3 Gevoel van veiligheid

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vragen: ‘’Voel jij je veilig op straat en/of in het openbaar vervoer in jouw gemeente?’’ en ‘’geef op een schaal van 1 tot 10 aan hoe veilig jij je voelt op straat en/of in het openbaar vervoer in jouw gemeente?’’

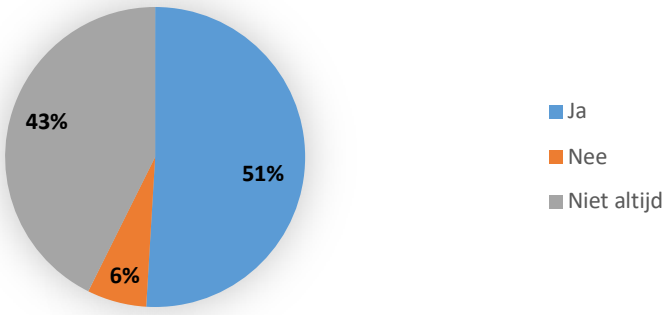

Diagram/grafiek 4: % verdeling respondenten die zich wel, niet of niet altijd veilig voelen (n= 636)

Bovenstaande gegevens geven een beeld weer waar de leden van JÒNGK rekening mee hielden, maar niet op hoopten. Een groot percentage, bijna de helft voelt zich niet of niet altijd veilig in de eigen gemeente.

Een 7,18 als cijfer wordt gegeven als gemiddelde, als antwoord op de vraag hoe veilig de jongeren zich voelen op straat en/of in het openbaar vervoer in diens eigen gemeente. Dit is afhankelijk van verschillende factoren, zoals geslacht. Bij de vrouwelijke en genderneutrale respondenten ligt dit cijfer beduidend lager, namelijk tussen de 6,75 en de 5,95. Een verdere uitleg hiervan is in verband met een relatie met betrekking tot andere factoren opgenomen in hoofdstuk 4; de conclusie.

2.4 Wat zorgt ervoor dat jij je veilig of juist onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vragen: ''Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?'' en ''Wat zorgt ervoor dat jij je onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?''

2.4.1 Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?

De grote diversiteit aan antwoorden bracht de noodzaak de antwoorden te clusteren in:

- Veilige omgeving: is een plek waar mensen aardig zijn, geen dreiging is, men naar elkaar uitziet, veel mensen aanwezig zijn
- Gemeente: die zorgdraagt voor allerlei maatregelen die het gevoel van veiligheid vergroten zoals handhaving in de buurt, straatverlichting, camera's, verbreding van wegen, etc.
- Zelf in de hand: heeft alles te maken met de maatregelen die jongeren zelf nemen zoals familie en/of vrienden in de buurt houden, samen uit is samen thuis, wapens dragen (pepperspray, mes, sleutels)
- Politie: de aanwezigheid en interventie van de politie
- Overig: alles wat niet in de voorgaande categorieën kan worden ingedeeld zoals een fijne buurt, als er daglicht is, zelfvertrouwen hebben, etc.

Geslacht	**Factoren**	**Aantallen/percentages**
Genderneutraal (11)	Overig Veilige omgeving Zelf in de hand	1 (9%) 6 (55%) 4 (36%)
Man (260)	Gemeente Overig Politie Veilige omgeving Zelf in de hand	38 (15%) 71 (27%) 17 (7%) 103 (40%) 31 (12%)
Vrouw (356)	Gemeente Overig Politie Veilige omgeving Zelf in de hand	63 (18%) 61 (17%) 14 (4%) 131 (37%) 87 (24%)
Non-binair (1)	Veilige omgeving	1 (100%)
Queer (1)	Veilige omgeving	1 (100%))
Zeg ik liever niet (5)	Overig Veilige omgeving Zelf in de hand	2 (40%) 2 (40%) 1 ((20%)

Tabel 1: Redenen en aantallen/percentages voor veilig gevoel op straat en/of openbaar vervoer (n= 636)

Op basis van de voorgaande tabel is te concluderen dat een veilige omgeving voor de meeste respondenten zorgt voor een veilig gevoel. Vrouwen nemen daarnaast meer eigen maatregelen dan mannen, wat ook weer zorgt voor een veiliger gevoel. De politie wordt opvallend weinig genoemd als brengers van een gevoel van veiligheid, de gemeente iets meer.

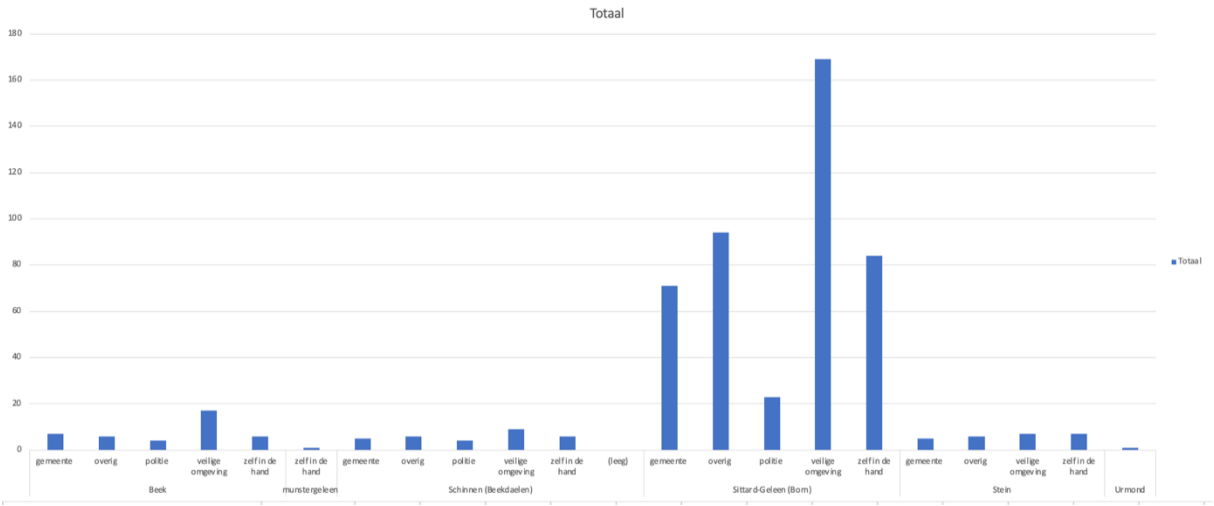

Diagram/grafiek 5: % verdeling respondenten per gemeente uitgedrukt in de verschillende factoren (n= 538)

Als gekeken wordt naar de verschillende gemeenten i.c.m. de ingevulde antwoorden, kan geconcludeerd worden dat de verhoudingen vrijwel hetzelfde zijn. De politie staat overal ver achter op het gebied van het geven van een veilig gevoel. De gemeente staat op plaats twee van onder en het zoeken/hebben van een veilig gevoel door eigen handelen op de tweede plek van boven. De omgeving als factor voor een veilig gevoel staat hier op plaats één. In Stein is dat gevoel minder sterk. Daar is het zelf in de hand hebben van eigen veiligheid de meest gekozen optie.

2.4.2 Wat zorgt ervoor dat jij je onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?

Een aantal factoren spelen hier een belangrijke rol, namelijk:
- Omgeving: verlichting, controle, grote groepen mensen die zich gedragen;
- Mensen: grote groepen geeft een fijn gevoel. Politie op straat. Inrichting en beleid van de gemeente;
- Gedrag: haantjesgedrag, nafluiten, roepen wordt als vervelend beschreven;
- Dagdeel: overdag is een veilig gevoel vanzelfsprekender.

Omgeving is de grootste factor. Mensen, politie en gemeente zijn ongeveer even groot, maar beduidend kleiner dan de factor omgeving.

2.5 De rol van de politie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag: ‘’Wat zorgt ervoor dat jij je serieus genomen voelt door de politie?’’ Zie de volgende pagina voor het antwoord op deze vraag.

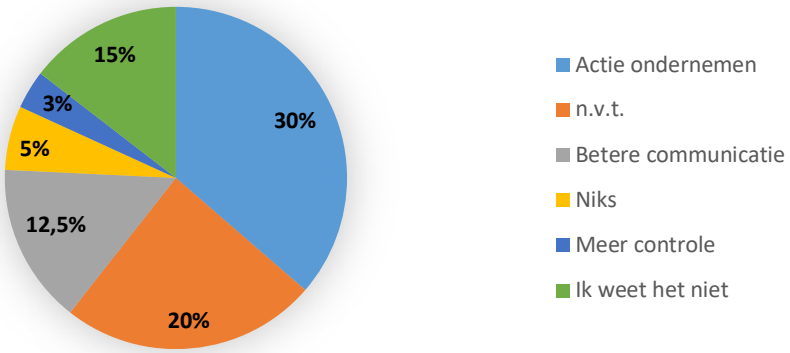

Diagram/grafiek 6: % wat ervoor zorgt dat men zich serieus genomen voelt door de politie (n= 569)

Actie ondernemen (30%):
- Een gedeelte denkt dat er te weinig actie wordt genomen omdat de politie ze minder serieus zou nemen/niet gelooft door hun leeftijd.
- Ook wordt er gezegd dat er wellicht actie wordt ondernomen maar dat zij dit niet zouden weten/ervaren doordat er geen terugkoppeling wordt gegeven.

N.v.t. (20%):
- Het openlaten van deze vraag/antwoorden met “n.v.t” kan meerdere dingen betekenen. Meest aannemelijke is dat respondenten niet in aanraking gekomen zijn met de politie in relatie tot deze thematiek.

Betere communicatie (12,5%):
- Men wil zich gehoord voelen. Het gevoel dat er naar ze geluisterd wordt kan opgepakt worden door beter te communiceren, waaronder terugkoppeling. Zowel sympathieker als duidelijker wordt meermaals genoemd.

Niks (5%):
- Hier wordt duidelijk aangegeven dat er voor deze groep niets te bedenken is waardoor ze zich wél serieus genomen voelen.

Meer controle (3%):
- Zichtbaarheid wordt hier ook onder genoemd.
- Veelvuldig surveilleren.

Ik weet het niet (15%).

2.6 (Ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraag: ‘’Heb jij je weleens in jouw eigen gemeente op straat en/of in het openbaar vervoer (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd gevoeld?’’

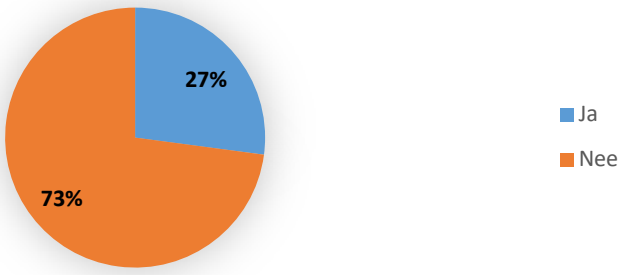

Diagram/grafiek 7: % dat (niet) te maken heeft gehad met (ernstige) bedreiging of (seksuele) intimidatie (n= 630)

De grafiek laat zien dat zo'n 27% van de respondenten zich wel eens in de eigen gemeente op straat en/of in het openbaar vervoer (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd heeft gevoeld. Dat is nog altijd een aanzienlijk deel, ook wetende dat het grootste deel van de respondenten jonger is dan 18 jaar. Mogelijk dat de percentages bij de 18+ groep nog hoger liggen omdat zij zich verhoudingsgewijs vaker en meer in de openbare ruimte en in het openbaar vervoer bevinden dan de jongere jongeren.

2.7 Aangifte

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vragen: ''Heb jij daarvan aangifte gedaan bij de politie?'' en ''Wat is voor jou de reden geweest om geen aangifte te doen bij de politie?''

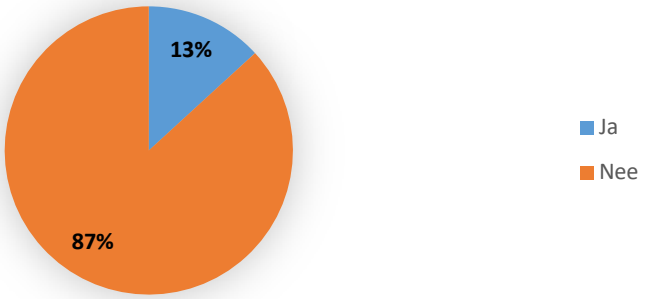

Diagram/grafiek 8: % dat (niet) aangifte heeft gedaan van bij paragraaf 2.5 benoemde categorieën (n= 197)

Bovenstaande diagram/grafiek laat zien dat het overgrote gedeelte van de respondenten die te maken hebben gehad met (ernstige) bedreiging of (seksuele) intimidatie, hiervan geen aangifte hebben gedaan. Hieronder volgt een overzicht van de redenen om geen aangifte te doen, uitgedrukt in percentages.

- Schaamte (13,7%);
- Hetgeen is gebeurd, niet ernstig genoeg vinden (66,5%);
- Bang om niet serieus genomen te worden (32,3%);
- Angst voor de gevolgen (12,4%): bijvoorbeeld voor diegene waartegen aangifte wordt gedaan.

De respondenten hebben de mogelijkheid gekregen meerdere antwoorden aan te kruisen, dit verklaart dat het percentage hoger dan 100% uitvalt. Ook koos 16,1% van de respondenten voor de optie "anders".

Opvallend zijn de hoge percentages met betrekking tot het zelf niet ernstig genoeg vinden (66,5%) en bang om niet serieus genomen te worden (32,3%). In beide gevallen is er sprake van aannames die ook nog eens versterkend op elkaar kunnen werken; mocht iemand het zelf al ernstig genoeg vinden om aangifte te doen (en wie bepaalt wat wel of niet ernstig is), dan bestaat er ook nog eens de kans dat iemand toch geen aangifte doet omdat deze bang is niet serieus genomen te worden. Wat ons betreft een zorgwekkende situatie.

2.8 Veiligheidsbeleid

Gemeenteraden stellen één maal per vier jaar het lokale beleidskader op het gebied van veiligheid vast. Dit gebeurt in de vorm van een kadernota Integrale Veiligheid. De gemeenteraad heeft hiermee een middel om te sturen op de prioriteiten in de aanpak van veiligheidsproblemen.

In de praktijk is het zo dat sinds de herindeling van de gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken (tot de nieuwe gemeente Beekdaelen) het niet per se zo is dat er afspraken worden gemaakt op het niveau van de regio Westelijke Mijnstreek. In het kader van dit thema is het zelfs zo dat er sprake is van een kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2019-2022 (Sittard-Geleen, Stein en Beek) en een kadernota Integrale Veiligheid SBBVL 2020 tot 2023. SVBBL staat voor de gemeenten Simpelveld, Voerendaal, Beekdaelen, Brunssum en Landgraaf. Door één gezamenlijke kadernota krijgt de aansturing van de politie meer kracht, er is immers één bestuurlijk geluid. De individuele gemeenten blijven echter regisseur in hun eigen gemeente voor wat betreft de invulling van het kader, onder meer via eigen uitvoeringsplannen.

Onderstaande tabel 2 geeft inzicht in de belangrijkste aandachtsgebieden vanuit het integrale beleidskader veiligheid. Los van enkele nuanceverschillen, verschillen de beleidskaders niet zo heel veel van elkaar en komen dezelfde onderwerpen aan de orde.

Veilige woon- en leefomgeving	Bedrijvigheid en veiligheid	Jeugd en veiligheid	Fysieke veiligheid	Integriteit en veiligheid
1.1 Sociale kwaliteit	2.1 Veilig winkelgebied	3.1 Jeugdoverlast	4.1 Verkeersveiligheid	5.1 Polarisatie en radicalisatie
1.2 Fysieke kwaliteit	2.2.Veilige bedrijventerreinen	3.2 Jeugdcriminaliteit / individuele probleemjongeren	4.2 Brandveiligheid	5.2 Georgaiseerde / ondermijnende criminatiteit
1.3 Objectieve veiligheid / veel voorkomende en 'highimpact' criminaliteit	2.3 Veilig uitgaan	3.3 Jeugd, alcohol en drugs	4.3 externe veiligheid	5.3 Veilige Publieke Taak
1.4 Subjectieve veiligheid	2.4 Veilige evenmenten	3.4 Veilig in en om school	4.4 rampenbestrijding en crisisbeheersing	5.4 Informatie-veiligheid
	2.5 Veilig toerisme			5.5. Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Tabel 2: het gemeentelijke integrale veiligheidsterrein

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de belangrijkste onderwerpen die van belang zijn voor de doelgroep jongeren, te weten een veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid (veilig uitgaan en veilige evenementen) en jeugd en veiligheid.

2.8.1. Veilige woon- en leefomgeving

Het veiligheidsveld 'veilige woon- en leefomgeving' heeft betrekking op de veiligheid én de leefbaarheid in de buurten. Hierbij spelen zowel objectieve als subjectieve veiligheid een rol. Meer specifiek heeft dit veld betrekking op de thema's sociale kwaliteit (woonoverlast, overlast verslaafden en zwervers e.d.), fysieke kwaliteit (vernieling, graffiti, zwerfvuil, e.d.), objectieve veiligheid ofwel veelvoorkomende criminaliteit (onder meer woninginbraak, fietsdiefstal en geweldsdelicten) en subjectieve veiligheid ofwel het veiligheidsgevoel. Vooral dat laatste is van belang in het kader van dit onderzoek, waarbij het toch met name gaat over dat gevoel van veiligheid dat groter of kleiner is naarmate allerlei elementen en factoren wel of niet aanwezig zijn.

Het behouden van een leefbare en veilige woonomgeving is een verantwoordelijkheid die in de regio's gedeeld wordt met de (wijk-)bewoners, waarbij een toenemend beroep op hun eigen verantwoordelijkheid wordt gedaan. Denk aan deelname in de vrijwillige wijkteams en de buurt-whatsapps. Wijkveiligheidsplannen kunnen een goed instrument zijn om de betrokkenheid bij leefbaarheid en veiligheid te vergroten. Het veiligheidsgevoel is de manier waarop inwoners veiligheid waarnemen en ervaren. Het wordt ook wel subjectieve veiligheid of veiligheidsbeleving genoemd.

Veiligheidsbeleving kan overigens worden gezien als een overkoepelend thema binnen het gehele veiligheidsbeleid. Uit onderzoek blijkt dat het 'algemene' onveiligheidsgevoel landelijk gezien enigszins is gestabiliseerd. Daarbij voelen inwoners van Nederland zich minder 'wel eens onveilig'. In de Westelijke Mijnstreek (als district) is het algemene onveiligheidsgevoel iets gedaald, en het algemene veiligheidsgevoel dus verbeterd. Gezien de invloed van de veiligheidsbeleving op het welbevinden van inwoners (waaronder de jeugd) is het vergroten van het veiligheidsgevoel, maar ook het eenduidig(er) monitoren hiervan, een belangrijk aandachts- en verbeterpunt voor de aankomende periodes. Dat komt ook omdat dit gevoel snel kan verbeteren, maar ook verslechteren.

2.8.2. Bedrijvigheid en veiligheid (uitgaan en evenementen)

In de Westelijke Mijnstreek vormen de uitgaansvoorzieningen en het evenementenaanbod cruciale kwaliteiten van de gemeenten. Ze blijven dan ook de randvoorwaarden creëren, waar nodig verbeteren voor veilig uitgaan en veilige evenementen. Ze werken samen met (horeca)ondernemers. In het kader van evenementenveiligheid nemen zij hun verantwoordelijkheid zoals vergunningverlening, inclusief veiligheidsaspecten, afstemming met veiligheidspartners en het gezamenlijk evalueren van evenementen, de handhaving op veiligheidseisen en toezicht rondom evenementen.

In de gemeenten SBBVL gaat het in deze om de (on)veiligheid rond recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. De politiecijfers laten hier geen verontrustende signalen zien. De bestaande aanpak lijkt voldoende. De diverse gemeenten hebben wel hun - grote en minder grote - evenementen en het aantal neemt ook toe. Afstemming met politie en hulpdiensten is een punt van aandacht om het gevoel van veiligheid (maar ook de objectieve veiligheid) te kunnen blijven waarborgen.

2.8.3. Jeugd en veiligheid

Bij jeugdoverlast en -criminaliteit gaat het vooral om overlast in groepsverband. Het kan gaan om geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten en soms ook vernielingen en andere vormen van criminaliteit. Dergelijke jeugdproblematiek heeft vooral betrekking op individuele, problematische jongeren.

In de Westelijke Mijnstreek: "We investeren meest effectief in onze huidige en toekomstige veiligheid door samen met onze partners jeugd*criminaliteit* te voorkomen, dan wel aan te pakken. Ook heeft jeugd*overlast* vaak invloed op de veiligheidsbeleving in een wijk. Voor het thema jeugd hebben we dan ook – binnen de diverse thema's – continue aandacht. We leggen daarbij voortdurend de verbinding met de relevante in- en externe (zorg)partners in het kader van een integrale aanpak".

Binnen het veiligheidsveld 'Jeugd en Veiligheid' richt de aandacht zich in de gemeenten SBBVL op het verbeteren van de veiligheidsbeleving van jongeren (onder de 23 jaar) en een afname van jeugdcriminaliteit. Hieronder vallen thema's als jeugdoverlast, jeugdgroepen, alcohol en drugsgebruik, veiligheid in en om de school. Jeugdoverlast krijgt ook hier vorm in geluidsoverlast, intimiderend gedrag, zwerfvuil achterlaten en vernielingen. Het wordt jeugdcriminaliteit als er stelselmatig sprake is van een harde kern jongeren die ernstige overlast veroorzaken of criminele handelingen verrichten. Voor de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen passen ze met de partners een standaard aanpak toe. Voor individuele problematische jongeren is een integrale aanpak vanuit zorg, veiligheid en soms ook vanuit het strafrecht noodzakelijk. Dat gebeurt dan via het Veiligheidshuis. Jeugdoverlast blijft een probleem. Ook hier is de afstemming tussen zorg en veiligheid een belangrijk aspect in de aanpak.

2.8.4. Concluderend

Gemeenten doen er relatief veel aan om hun inwoners een veilig gevoel te geven. Naast objectieve veiligheid is die subjectieve veiligheidsbeleving in alle gemeenten een punt van aandacht. In relatie tot de doelgroep jongeren wordt ingezet op een veilige woon- en leefomgeving, veiligheid bij het uitgaan en evenementen en specifiek jeugd in relatie tot veiligheid (aanpak van overlast en criminaliteit).

Hoofdstuk 3: Panelgesprekken

Op 7 juni zijn een aantal afgevaardigden van JÒNGK naar het Vista College te Sittard gegaan, om daar een gastles te geven over het thema Veiligheid. Met als voornaamste doel samen met die jongeren op zoek te gaan naar oplossingen voor problemen die het gevoel van veiligheid belemmeren.

De uitkomsten van de panelgesprekken zijn in de paragrafen hieronder uitgewerkt. In paragraaf 3.1. wordt ingegaan op de betekenis van veiligheid. Paragraaf 3.2. beschrijft de reacties van de studenten op de recente nieuwsberichten. In de paragrafen 3.3. en 3.4. wordt respectievelijk ingegaan op de factoren die maken dat jongeren zich veilig dan wel onveilig voelen. Paragraaf 3.5. gaat in op de rol van de politie. Tot slot, in paragraaf 3.6. wordt ingegaan op enkele oplossingen .

3.1. De betekenis van veiligheid

Voor veel jongeren in deze groep(en) is veiligheid een gevoel dat in eerste instantie niet makkelijk onder woorden te brengen is. Dat geldt zeker wanneer het hun eigen veiligheidsgevoel betreft.

Er zijn twee categorieën, die het meest genoemd worden door de jongeren:

1. Een fijn gevoel hebben van op je gemak zijn;
2. Niet constant over je schouder hoeven te kijken.

Veiligheid ervaren is vooral een gevoel, dat wel ook voor iedereen anders kan zijn.

3.2. Recente nieuwsberichten

In bijlage 2 zijn recente nieuwsberichten opgenomen, die ook in de panelgroepen gedeeld zijn. Hierin wordt duidelijk gemaakt hoe vaak berichten naar buiten komen, waarin het gevoel van veiligheid van mensen wordt aangetast. Daarbij is ook de vraag gesteld wat dit met de jongeren doet. Over het algemeen klinkt het toch als een ver-van-mijn-bed-show, totdat je zelf e.e.a. hebt meegemaakt. De berichten over de recente gebeurtenissen in Sittard-Geleen komen dan opeens wel heel dichtbij.

Sinds alles weer open is na corona, heerst er wel een gevoel van oplettendheid, en in sommige gevallen zelfs het niet meer durven uitgaan vanwege geweld en intimidatie. Ook ouders zijn oplettender geworden en bieden nu vaker aan om op te halen of verplichten om niet te laat thuis te zijn en altijd samen te lopen. Geconcludeerd kan worden dat er wel een bepaalde angstcultuur op dit moment heerst.

Daarna wordt een korte samenvatting gegeven op de resultaten uit het onderzoek. De resultaten worden ervaren als erg indrukwekkend, soms schokkend zelfs. Het is echter wel redelijk wat men had verwacht. De resultaten zullen door heel Nederland wel ongeveer overeenkomen. Met name het resultaat van (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd worden, komt hard binnen. Aan dit percentage moet in ieder geval echt aandacht worden besteed. Ook hier heerst het vermoeden dat het daadwerkelijke aantal hoger ligt, maar slachtoffers bang zijn om niet serieus genomen te worden, bang te zijn dat het niet ernstig genoeg is of bang zijn om het überhaupt te delen. De groep jongens benadrukt wel dat ook zij wel eens worden nageroepen door mannen, maar dat hier minder zwaar aan wordt getild dan bij vrouwen. Ook wordt door de groep benadrukt dat het gestegen niveau van agressie na corona maakt dat mensen echt uit zijn op ruzie. Het enige wat dan gedaan kan worden is proberen het gedrag te negeren. Men merkt ook dat het dragen en gebruiken van wapens steeds meer voorkomt.

3.3 Factoren die maken dat jongeren zich veilig voelen

In deze paragraaf worden factoren genoemd die maken dat jongeren zich veilig voelen. De factoren zijn onderverdeeld in vijf categorieën.

Categorieën:

1. Camera's: het idee dat als er iets gebeurt, de daders gepakt kunnen worden;
2. Veel mensen: het gevoel dat als er meer mensen zijn, er meer en beter opgelet wordt op elkaar en mocht er iets gebeuren dat je daardoor beschermd bent;
3. Politie: mensen houden zich dan beter in het gareel of worden weggestuurd als ze zich niet gedragen;
4. Veel verkeer/andere mensen: door verkeer heerst het gevoel dat je gezien wordt en daardoor een minder makkelijk doelwit bent;
5. Verlichting: makkelijker gezien worden en zelf beter kunnen zien en situaties beter kunnen inschatten hierdoor.

3.4. Factoren die maken dat jongeren zich onveilig voelen

In deze paragraaf worden niet alleen factoren opgenomen die maken dat jongeren zich onveilig voelen, maar ook de 'maatregelen' die getroffen worden wanneer 's avonds alleen over straat gelopen wordt. De factoren zijn onderverdeeld in vier categorieën. Het merendeel van de groep voelt zich overigens (vaker) onveilig.

Categorieën:

1. Sfeer: bepalende groep die een grimmige sfeer veroorzaakt;
2. Mensen: steeds meer tuig op straat, dealers met messen en zelfs al jonge jongeren met wapens op zak;
3. Nageroepen worden: naroepen, nafluiten, aanraken zonder toestemming. Gebeurt eigenlijk altijd;
4. Nadenken voor later voor je eigen kinderen: in wat voor tijd leven we. Waarbij nagedacht moet worden over of er uitgegaan wordt of toch maar bij iemand thuis gezeten wordt. Ouders die volwassen jongeren nog afzetten en ophalen vanwege angst.

Een recent onderwerp wat veel lost maakt binnen de groep is het zogenaamde needle spiking, waarbij sommige experts beweren dat het niet kan en dat het niet gebeurt. Hier denken veel jongeren uit de groep anders over. Doordat ze vrienden kennen die het is overkomen bijvoorbeeld, waarbij een injectieteken zichtbaar is. Er worden zelfs al maatregelen genomen door minder te drinken en daardoor oplettender te zijn, door groepen meisjes in de gaten te houden en door met een grotere groep te gaan. Ook tegenstrijdige opmerkingen worden gemaakt binnen de panelgroep; het moet ook niet groter worden gemaakt dan het is, dat men zich geen zorgen hoeft te maken en zich er niet mee moet bezighouden.

Maatregelen:

1. Oortjes in doen: zodat je niks om je heen hoort en niet in paniek raakt van geluiden;
2. Van de stad terugkomen: jongens gaan vaker aan de andere kant van de straat lopen om meisjes te ontwijken en ze zo geen onveilig gevoel te geven;
3. Nooit alleen lopen, al helemaal niet 's avonds;
4. Bellen met vriendje of vrienden/vriendinnen;
5. Telefoon dichtbij.

3.5. Rol van de politie

In eerste instantie niet de bedoeling om hier over te praten, maar het onderwerp kwam al snel aan bod. Hieronder worden argumenten benoemd die maken dat de rol van de politie bij jongeren als minder positief wordt gezien, dan wellicht moet en kan.

Het eerste gevoel dat benoemd wordt, is vaak niet serieus genomen worden door de manier waarop zaken worden aangepakt, gecommuniceerd worden en door de tijd die erover heen gaat voordat er terugkoppeling plaatsvindt. Het idee leeft dat prioriteiten verkeerd worden gesteld. Het uitschrijven van verkeersboetes lijkt belangrijker dan het luisteren naar een slachtoffer van seksuele intimidatie. Dit hoeft niet per definitie zo te zijn, maar door de manier van communicatie komt dat nu wel zo over en wordt dat ook echt zo gevoeld. Dat maakt ook dat het gevoel leeft dat er vaker niks met aanklachten wordt gedaan, en hier ook niks van wordt teruggekoppeld.

Er is wel begrip voor het feit dat de politie onderbezet is en daardoor niet alles kan oppakken, maar de manier hoe zaken nu worden opgepakt en gecommuniceerd worden werkt niet voor jongeren.

3.6. Oplossingen

In deze paragraaf worden de adviezen en oplossingen genoemd, die voort zijn gekomen uit het onderzoek en specifiek de panelgesprekken.

Ter verduidelijking, tegen sommige mensen kun je niks doen, maatregelen inzetten betekent niet dat het niet toch zal gebeuren, sommige zaken zijn niet aan te pakken op gemeenteniveau maar zouden op een hoger (lees: landelijk niveau) aangepakt moeten worden.

Oplossingen die worden genoemd voor de verschillende situaties, volgen hieronder:

- Onveilig gevoel bij op stap gaan: ID en fouilleren bij entree op ten minste wapens. Het valt op dat veel jongeren aangeven dat wapens steeds vaker op zak gedragen worden, en dat dit hen een onveilig gevoel geeft. Dit heeft zo'n grote invloed dat 1/3 aangeeft hierdoor niet meer op stap te gaan, maar voor een veilige keuze kiezen door bij iemand thuis te gaan zitten. Hiermee kun je een groot gedeelte dat zorgt voor een gevoel van onveiligheid tegengaan. Maar niet alles.
- Dossier opbouw: ook al is de vermeende 'dader' niet bekend, het is wel verstandig en prettig voor slachtoffers als op zijn minst een dossier wordt bijgehouden. Het werkt ook om inhoud van dit dossier eerder te delen op sociale media, zodat er alerter op gereageerd kan worden door de jongeren.
- Betere verlichting rond de stad, zodat ook de kleinere straatjes verlicht zijn en daar dus minder snel 'verassingen' uit kunnen komen.
- Het strenger aanpakken van mensen: voorbeeld van Gino.
- Politie moeten ook de voor hen 'kleinere' zaken serieus nemen, nu komen ze vaak niet of wordt er gedaan alsof het niks of te weinig is en ze er daardoor niks aan (kunnen) gaan doen. Gevoel heerst nu dat het flink uit de hand moet lopen, wil de politie komen. Prioriteit op verkeerde zaken. Weinig vertrouwen in de politie.
- Camera's helpen niet direct, maar dragen wel bij aan het toezicht.
- Meer beveiligers op de stations, waar veel overlast is.
- Betere facilitering van de gemeenten om jongeren te helpen veilig op stap te kunnen. Maar een kleine groep jongeren is uit op ruzie, het grootste gedeelte wil gewoon gezellig met vrienden in de stad zijn.

Hoofdstuk 4: Conclusies en advies

In dit hoofdstuk worden conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd. Hierbij wordt in sommige gevallen een verdiepingsslag gemaakt t.o.v. de resultaten uit hoofdstuk 2. Dit door gegevens met elkaar te verbinden en hier de mate van significantie aan te koppelen. Paragraaf 3.1 toont de conclusie, terwijl paragraaf 3.2 het advies met daarin aanbevelingen en oplossingen geresulteerd uit het panelgesprek.

4.1 Veiligheid: een definitie

''Veiligheid is de mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie of de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken.''

Factoren die de vorm en mate van angst kunnen beïnvloeden zijn een locatie, gevoel van vrij te kunnen zijn en bewegen en de aanwezigheid van preventieve maatregelen.

4.2 (Ernstig) bedreigd of geïntimideerd

In de regio Westelijke Mijnstreek en Beekdaelen geeft 27% van de respondenten aan zich wel eens in de eigen gemeente op straat en/of in het openbaar vervoer (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd te hebben gevoeld.

Dit is volgens JÒNGK een percentage dat nog zorgen mag baren, ook wetende dat het grootste deel van de respondenten jonger is dan 18 jaar. Mogelijk dat de percentages bij de 18+ groep nog hoger liggen omdat zij zich verhoudingsgewijs vaker en meer in de openbare ruimte en in het openbaar vervoer bevinden dan de jongere jongeren. Onze conclusie is dat er acties nodig zijn om dit percentage omlaag te krijgen. In dit verdere hoofdstuk wordt ingegaan op welke acties daartoe mogelijk aan kunnen bijdragen, vanuit het perspectief van jongeren zelf.

4.3 Gevoel van veiligheid

Op basis van de resultaten in hoofdstuk 2 is nog een extra statistische analyse uitgevoerd, aangezien het interessant is om te weten of er een significant verschil is tussen de veiligheidsbeleving van jongens/mannen en meisjes/vrouwen.

<u>Geslacht</u>

1. Wat is je geslacht?	Freq.	Percent	Cum.
Genderneutraal	11	1.76	1.92
Man	250	39.94	41.85
Non-binair	2	0.32	42.17
Queer	1	0.16	42.33
Vrouw	351	56.07	98.40
Vrouw, maar twijfelend.	1	0.16	98.56
Zeg ik liever niet	9	1.44	100.00
Total	626	100.00	

Tabel 3: geslacht uitgedrukt in frequentie, percentage en het uiteindelijke cumulatief (n= 626)

Leeftijd

2. In welke leeftijdcategorie val je?	Freq.	Percent	Cum.
12 - 14	210	33.55	33.55
15 - 17	247	39.46	73.00
18 - 20	58	9.27	82.27
21 - 24	90	14.38	96.65
25 - 27	21	3.35	100.00
Total	626	100.00	

Tabel 4: leeftijd uitgedrukt in frequentie, percentage en het uiteindelijke cumulatief (n= 626)

```
. //age is a significant predictor for safety deprivation
.
. reg safety age_nr if gender_binary == 1
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	351
				F(1, 349)	=	27.17
Model	71.1460289	1	71.1460289	Prob > F	=	0.0000
Residual	913.782746	349	2.61828867	R-squared	=	0.0722
				Adj R-squared	=	0.0696
Total	984.928775	350	2.81408221	Root MSE	=	1.6181

safety	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	[95% Conf.	Interval]
age_nr	-.128276	.0246081	-5.21	0.000	-.1766749	-.0798771
_cons	8.872088	.4152214	21.37	0.000	8.055437	9.688739

```
. //twice as large as for total population when we just look at females
. reg safety age_nr if gender_binary == 2
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	250
				F(1, 248)	=	0.05
Model	.121345967	1	.121345967	Prob > F	=	0.8202
Residual	581.254654	248	2.34376877	R-squared	=	0.0002
				Adj R-squared	=	-0.0038
Total	581.376	249	2.33484337	Root MSE	=	1.5309

safety	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	[95% Conf.	Interval]
age_nr	-.0062627	.0275236	-0.23	0.820	-.0604726	.0479472
_cons	7.968186	.4680088	17.03	0.000	7.046407	8.889965

```
. //this is not a significant effect for men
```

Tabel 5: Nerd stats; toont aan dat leeftijd een significante rol speelt in het gevoel van veiligheid.

De tabellen 3 en 4 geven een overzicht van de verschillende geslachten en de leeftijd. In tabel 5 is op basis daarvan een onderscheid gemaakt in geslacht en leeftijd om zo mogelijke verschillen in gevoel van veiligheid te belichten. Voor deze analyse zijn alleen de reacties met “jongen/man” en “meisje/vrouw” als geslacht meegenomen. De volgende gemiddeldes kunnen op basis van onze analyse worden genoemd:

- Meisjes/vrouwen: geven gemiddeld een 6,75 als cijfer voor hoe veilig zij zich voelen;
- Jongens/mannen: geven gemiddeld een 7,86 als cijfer voor hoe veilig zij zich voelen.

Dit is getest met een significatie van P<0.001. P staat hier voor de procentuele kans dat het gevonden resultaat het gevolg is van een willekeurige steekproef. In dit geval is de kans dat het gevonden resultaat van het lagere veiligheidsgevoel van vrouwen het gevolg is van een toevalligheid kleiner dan 0.001%. Die kan daarmee als vrijwel nihil worden beschouwd. Voorbeeld in dit geval: de kans dat er toevallig veel meer meisjes/vrouwen met een lager veiligheidsgevoel gereageerd hadden op de enquête.

Conclusie 1a:
Voor meisjes/vrouwen is “leeftijd” een significante voorspeller van het hebben van een lager gevoel van veiligheid. In andere woorden, ouder worden en een lager veiligheidsgevoel hebben zijn gerelateerd. Een meisje/vrouw heeft met een hogere leeftijd een grotere kans om een lagere veiligheidsbeleving te hebben. De kans dat dit resultaat komt door een willekeurige populatie is kleiner dan 0.001%. Voor jongens/mannen is er niet zo’n effect en hun veiligheidsbeleving is dan ook stabiel in de verschillende leeftijdsfasen.

Goed te vermelden is dat meisjes/vrouwen niet alleen over een langer genomen tijdsperiode lager scoren op veiligheid, maar ook met een lagere score beginnen ten opzichte van jongens/mannen.
- Meisjes in de groep van 12-14 scoren een 7,3 op veiligheid, terwijl jongens van dezelfde leeftijd een 7,8 scoren;
- Meisjes in de groep van 15-17 scoren nog maar een 6,75.
- Vrouwen in de groep van 18-20 scoort dan nog maar een magere 6.

In andere woorden, in 4-8 jaar neemt het veiligheidsgevoel op een schaal 1-10 met 1,3 af.

Conclusie 1b:
De effecten worden pas echt zichtbaar als je naar bepaalde leeftijden gaat kijken. Het effect van hierboven wordt hier pas echt duidelijk. Hieronder een overzicht van bovenstaande conclusie.

Alle leeftijden (gemiddeldes):
- Vrouwen: 6,75 gemiddeld
- Mannen: 7,86 gemiddeld
- Significantie: P <0,001

15+ (gemiddeldes):
- Vrouwen: 6,49 gemiddeld
- Mannen: 7,82 gemiddeld
- Significantie: P<0,001

18+ (gemiddeldes):
- Vrouwen: 5,95 gemiddeld
- Mannen: 7,78 gemiddeld
- Significantie: P<0,001

4.4 Wat zorgt voor een veilig of onveilig gevoel?

Het onveilige gevoel wordt vooral veroorzaakt door het gedrag van mensen: haantjesgedrag, nafluiten en/of roepen, aanraken zonder toestemming. Er lijkt steeds meer tuig op straat rond te lopen, dealers met messen en zelfs al jonge jongeren met wapens op zak. Ook kunnen bepaalde groepen een grimmige sfeer veroorzaken.

Een veilig gevoel ontstaat voor jongeren m.n. door:

- Veilige omgeving: is een plek waar mensen aardig zijn, geen dreiging is, men naar elkaar uitziet, veel mensen aanwezig zijn, veel verkeer, controle is;
- Gemeente: die zorgdraagt voor allerlei maatregelen die het gevoel van veiligheid vergroten zoals handhaving in de buurt, straatverlichting, camera's, verbreding van wegen, etc.
- Zelf in de hand: zelf maatregelen nemen zoals familie en/of vrienden in de buurt houden, samen uit is samen thuis, wapens dragen (pepperspray, mes, sleutels);
- Politie: de aanwezigheid en interventie van de politie;
- Overig: alles wat niet in de voorgaande categorieën kan worden ingedeeld zoals een fijne buurt, als er daglicht is, zelfvertrouwen hebben, etc.

Gemeenten zetten op nagenoeg alle onderdelen in zoals een veilige woon- en leefomgeving, veiligheid in uitgaansgebieden en tijdens evenementen en de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Uit de Veiligheidsmonitor van het CBS (2021) blijkt dat er al jaren een dalende trend zichtbaar is in relatie tot de veiligheidsbeleving, terwijl deze in 2019, 2020 en 2021 nagenoeg stabiel is gebleven. Dat neemt niet weg dat er geen werk meer aan de winkel is, gezien de scores op de voorgaande onderdelen (ernstig bedreigd of geïntimideerd en veiligheidsgevoel). Elk geval van ernstige bedreiging of intimidatie is er één te veel. De vraag duikt dan op of de juiste maatregelen genomen worden en/of deze effectief genoeg zijn.

4.5 Politie en het doen van aangifte

De politie is waakzaam en dienstbaar, maar krijgt niet de allerbeste recensies en het vertrouwen van de meeste respondenten. Een aanzienlijk deel denkt dat er te weinig actie ondernomen wordt. Jongeren voelen zich niet serieus genomen door de manier waarop zaken worden aangepakt, gecommuniceerd worden en door de tijd die erover heen gaat voordat er terugkoppeling plaatsvindt. Men wil zich gehoord voelen. Het gevoel dat er naar ze geluisterd wordt kan opgepakt worden door beter te communiceren; zowel sympathieker als duidelijker wordt meermaals genoemd.

Een zorgwekkender beeld tekent zich af als het gaat om het doen van aangiftes bij de politie. Of beter gezegd het niet doen van aangiftes (terwijl hier wellicht wel alle reden toe is). Hieronder volgt een overzicht van de redenen om geen aangifte te doen, uitgedrukt in percentages.

- Schaamte (13,7%)
- Hetgeen is gebeurd, niet ernstig genoeg vinden (66,5%)
- Bang om niet serieus genomen te worden (32,3%)
- Angst voor de gevolgen (12,4%): bijvoorbeeld voor diegene waartegen aangifte wordt gedaan

Opvallend zijn de hoge percentages met betrekking tot het zelf niet ernstig genoeg vinden en bang om niet serieus genomen te worden. In beide gevallen is er sprake van aannames die ook nog eens versterkend op elkaar kunnen werken; mocht iemand het zelf al ernstig genoeg vinden om aangifte te doen (en wie bepaalt wat wel of niet ernstig is), dan bestaat er ook nog eens de kans dat iemand toch

geen aangifte doet omdat deze bang is niet serieus genomen te worden. Wat ons betreft een zorgwekkende situatie.

Onze conclusie is dat er ten aanzien van de politie een beeld bestaat (al dan niet bestaande uit verkeerde aannames) die er onder andere voor zorgt dat jongeren om allerlei redenen geen aangifte doen, terwijl hier mogelijk wel alle reden toe is. Dit heeft tot gevolg dat daders niet in beeld komen en ongestraft hun gang kunnen gaan bij een volgend slachtoffer. Een ongewenste situatie. Het aanzienlijke deel van de respondenten dat bang is om niet serieus genomen te worden heeft mogelijk het gevoel dat gebeurtenissen en situaties misschien normaal zijn (geworden). Dat is geen enkele situatie waarin iemand zich (ernstig) bedreigd of geïntimideerd heeft gevoeld, laat staan wanneer er is overgegaan tot een daad van geweld. De drempel om aangifte te doen, om daarmee onder andere een beter beeld te krijgen van een dader, moet laag zijn.

4.6 Algemene conclusie en adviezen

Dit onderzoek is gestart op basis van een incident dat op zich al ernstig genoeg was om (nieuwe/andere) maatregelen op te nemen. Maar beleid maken op basis van incidenten is niet verstandig.

De uitkomsten van het onderzoek onder 640 jongeren en enkele panelgesprekken met nog eens 50 extra jongeren hebben ons wel geleerd dat er nog werk aan de winkel is. De gemeenten, die (mede)verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van hun inwoners, mogen nog niet tevreden zijn. Daarvoor zijn de cijfers rond de veiligheidsbeleving onder met name meisjes/vrouwen en de jongeren die zich weleens (ernstig) bedreigd of geïntimideerd voelen, nog te hoog.

Ons algemene advies op basis van het voorgaande is dan ook om jongeren uit de Westelijke Mijnstreek en de gemeente Beekdaelen nauw te betrekken bij de totstandkoming van de nieuwe kadernota's Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek (Sittard-Geleen, Stein en Beek) en Integrale Veiligheid SBBVL. Deze worden respectievelijk in 2023 en 2024 vastgesteld door de gemeenteraden. Betrek jongeren tijdig in een participatief proces, zodat hun beleving, ervaringen, meningen en ideeën meegenomen kunnen worden hierin. Laat jongeren daarbij ook al voorzetten geven voor de veel concretere invulling van de uitvoeringsplannen die daarop volgen. Dat kan in hetzelfde participatieve proces worden meegenomen. Dit moet dan wel tijdig worden opgestart en goed worden voorbereid. Jongeren hebben vanuit de panelgesprekken en bij het invullen van de vragenlijst zelf al ideeën geopperd. Ter inspiratie volgt hieronder een opsomming daarvan:

- Onveilig gevoel bij op stap gaan: ID en fouilleren bij entree op ten minste wapens. Het valt op dat veel jongeren aangeven dat wapens steeds vaker op zak gedragen worden, en dat dit hen een onveilig gevoel geeft. Dit heeft zo'n grote invloed dat 1/3 aangeeft hierdoor niet meer op stap te gaan, maar voor een veilige keuze kiezen door bij iemand thuis te gaan zitten. Hiermee kun je een groot gedeelte dat zorgt voor een gevoel van onveiligheid tegengaan;
- Dossieropbouw: ook al is de vermeende 'dader' niet bekend, het is wel verstandig en prettig voor slachtoffers als op zijn minst een dossier wordt bijgehouden. Het werkt ook om inhoud van dit dossier eerder te delen op sociale media, zodat er alerter op gereageerd kan worden door de jongeren;
- Betere verlichting, zodat ook de kleinere straatjes verlicht zijn;
- Het strenger straffen van daders (voorbeeld: Gino);
- Camera's helpen niet direct, maar dragen wel bij aan het toezicht;
- Meer beveiligers op de stations, waar veel overlast is;

- Betere facilitering van de gemeenten om jongeren te helpen veilig op stap te kunnen. Maar een kleine groep jongeren is uit op ruzie, het grootste gedeelte wil gewoon gezellig met vrienden in de stad zijn.

Speciale aandacht willen we laten uitgaan naar de politie en dan met name in relatie tot de aangiftebereidheid. De drempel hiervoor moet lager worden, aangezien veel jongeren door schaamte, het gevoel niet serieus genomen te worden of bang te zijn dat het niet ernstig genoeg is wat er is gebeurd, geen aangifte blijken te doen. Dit heeft enerzijds te maken met het gevoel van de respondenten niet serieus te worden genomen, anderzijds met wat wijzelf onder 'normaliseren' verstaan. Ons advies in deze is als volgt:

- Politiemedewerkers bewust maken van het effect van hun gedrag op het gevoel van jongeren niet serieus genomen te worden. Hoe jongeren dan wel het gevoel gegeven kan worden serieus te worden genomen is op te lossen met opleiding en training. Bij het vormgeven van de inhoud van deze opleidingen en/of trainingen zouden jongeren betrokken moeten worden;
- Start een campagne die jongeren bewust moet maken van het feit dat ze sneller aangifte moeten en kunnen doen van (ernstige) bedreiging en/of intimidatie, met aandacht voor het aspect van normalisering. Ook hierbij kunnen jongeren betrokken worden die meehelpen bij het vormgeven van de campagne.

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst

Vraag 1: Wat is je geslacht?
Man – vrouw- genderneutraal – zeg ik liever niet

Vraag 2: In welke leeftijdscategorie val je?
12 t/m 14 – 15 t/m 17 – 18 t/m 20 – 21 t/m 24 – 25 tot 27

Vraag 3: In welke gemeente ben jij woonachtig?
Sittard-Geleen (Born) – Schinnen (Beekdaelen) – Stein – Beek – Overig

Vraag 4: Deze vragenlijst gaat over veiligheid. Wat versta jij onder veiligheid?

Vraag 5: Voel jij je veilig op straat en/of in het openbaar vervoer in jouw gemeente?

Vraag 6: Geef op een schaal van 1 tot 10 aan hoe veilig jij je voelt op straat en/of in het openbaar vervoer in jouw gemeente?
Waarbij 1 helemaal niet veilig is en 10 heel veilig is.

Vraag 7: Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?

Vraag 8: Wat zorgt ervoor dat jij je onveilig voelt op straat en/of in het openbaar vervoer?

Vraag 9: Wat zorgt ervoor dat jij je serieus genomen voelt door de politie?

Vraag 10: Heb jij je weleens in jouw eigen gemeente op straat en/of in het openbaar vervoer (ernstig) bedreigd of (seksueel) geïntimideerd gevoeld?
Ja (beantwoord vraag 11), nee (ga door naar vraag 13)

Vraag 11: Heb je daarvan aangifte gedaan bij de politie?
Ja (ga door naar vraag 13), nee (beantwoord vraag 12)

Vraag 12: Wat is voor jou de reden geweest om geen aangifte te doen bij de politie (meerdere antwoorden mogelijk)
Schaamte – Ik vond het niet ernstig genoeg – Angst voor de gevolgen – Bang om niet serieus te worden genomen – Anders

Vraag 13: Wil jij vaker (max. 2 keer per jaar) deelnemen aan zo'n korte enquête? Vul dan hieronder je e-mailadres in.

Bijlage 2 Krantenartikelen

De Telegraaf

Xavier Durlinger (19) mogelijk slachtoffer van groeiende rivaliteit onder jongeren in Sittard

rtlnieuws

RTL Nieuws
Volg ons

Nieuws Economie Sport Entertainment Tech Lifestyle EditieNL Uitzendingen

19-jarige vrouw 40 minuten lang aangerand in trein naar Alkmaar

24 mei 2022 16:42
Aangepast: 24 mei 2022 21:43

Net binnen Algemeen Economie Sport Tech Media en Cultuur Achterklap

30 mei 2022 16:00
Laatste update: 30 mei 2022 18:19

350 NUjij-reacties

EenVandaag Actueel Video & audio Opiniepanel Peilingtrends Contact

Waarom voelt het alsof geweld en agressie toenemen? 'De criminaliteitscijfers dalen al jaren'

31-05-2022 19:07 | Veiligheid en recht | Auteur: Wies van der Stroom

Deel dit artikel op Twitter

REGIO ALGEMEEN SPORT VIDEO PODCAST OPINIE

Regio wijzigen Zeeuws nieuws Zeeuws-Vlaanderen Walcheren Bevelanden Sc

46-jarige man bewusteloos geslagen in Vlissingen

VLISSINGEN - Een 46-jarige man is vrijdag in Vlissingen bewusteloos geslagen door vier mannen. Twee verdachten zijn aangehouden voor de mishandeling.

Janneke Koster 30-05-22, 10:50 Laatste update: 30-05-22, 11:14

AD NIEUWS REGIO SPORT SHOW VIDEO PODCAST PUZZ

Koningsdag eindigt dramatisch voor Loraine (23): 'In elkaar geslagen omdat ze dachten dat ik man was'